

2019

§16a Miljøgodkendelse af husdyrbrug
Rømetvej 8, 6520 Toftlund

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	2
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	3
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	4
A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD	4
B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE	5
1) Indretning og drift af anlæg	5
2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer.....	7
3) Forbindelse til andre husdyrbrug	8
4) Lokalisering og landskab	8
5) Ammoniak	9
6) Lugt	12
7) Øvrige emissioner og gener	13
8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug	15
9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak.....	17
10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger:.....	18
C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET	18
1) Foranstaltninger ved ophør	18
2) BAT energi, vand, management m.v.	18
3) Ikke-teknisk resumé af væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger	20
4) Miljøledelse	20
D. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT	20
ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER	21
VILKÅR	22
HØRINGER	28
KLAGEVEJLEDNING	29

INDLEDNING

Niels Hørlück har den 25. januar 2018 søgt om miljøgodkendelse på ejendommen Rømetvej 8, 6520 Toftlund.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen (skema nr. 202648) med tilhørende bilag.

Godkendelsen indeholder først en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af ejendommen herunder afsnit der vedrører husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne. Derefter er der et afsnit der indeholder et ikke-teknisk resume der beskriver konsekvenserne for mennesker og miljø. Til sidst er vilkårene for afgørelsen.

Udkast til miljøgodkendelsen er udarbejdet af miljømedarbejder Dorte Fabrin Tønder Kommune og kvalitetssikret af Per Hendriksen, Tønder Kommune.

Historik

Ejendommen har en kapitel 5 miljøgodkendelse fra 2005. På ejendommen er der tilladelse til 8.600 slagtesvin (30-100 kg) samt 10 ammekøer og 10 opdræt.

Tønder Kommune har den 1. november 2012 accepteret en anmeldelse om udvidelse af den årlige slagtesvineproduktion fra 8.600 slagtesvin (30-100 kg) til 9.605 slagtesvin (30-100 kg). Ud over slagtesvin er der også tilladelse til 10 ammekøer (400-600 kg), 2 småkalve (0-6 mdr.) og 8 opdræt (6-27 mdr.).

Miljøgodkendelse § 16a – 2018

Der ønskes mulighed for at opnå fleksibilitet i antal og vægt på ejendommens slagtesvin. Der bygges ikke nyt. Ammekvæg tages ud af dyreholdet.

AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler 25. marts 2019 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Rømetvej 8, 6520 Toftlund med de stillede vilkår.

Godkendelsen er meddelt jf. § 16a i husdyrloven¹. Vurderinger og vilkårsfastsættelse er foretaget efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og husdyrgødningsbekendtgørelsen³.

Der godkendes følgende:

Produktionsareal:

2.066 m² produktionsareal til slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33/67%).
25 m² produktionsareal til slagtesvin. Fast gulv.

Gødningsareal

283 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning (gyllebeholder 1 - 2.000 m³).
479 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning (gyllebeholder 2 - 1.260 m³).

Projekterede anlæg:

Der bygges ikke nye stalde.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen. Herunder, at husdyrbruget kan drives på stedet under hensyn til omgivelserne, og ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet jf. vejledning sidst i godkendelsen.

Udarbejdet af:

Dorte Fabrin, Miljømedarbejder, Tønder Kommune

Kvalitetssikring:

Per Hendriksen, Miljømedarbejder, Tønder Kommune

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 256 af 21-03-2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Bekendtgørelse nr. 916 af 23-06-2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Bekendtgørelse nr. 1076 af 28-08-2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

1) Bedriftsoplysninger:

Rømetvej 8, 6520 Toftlund
Ejendomsnr.: 5500020569
CVR: 69107613
CHR: 63599

2) Kontaktoplysninger:

Niels J. Hørlück
Rømetvej 8, 6520 Toftlund
Tlf: 74830222
E-mail: elnirurup@bbsyd.dk

3) Ejer af ejendom:

Niels J. Hørlück

4) Rådgiver:

Sønderjysk Landboforening, Birgitte Madsen
Billundvej 3
Tlf: 73202600
E-mail: bm@slf.dk

5) Andre husdyrbrug der drives sammen med det ansøgte

Niels J. Hørlück ejer desuden ejendommen Rømetvej 10 der er en ejendom uden dyrehold. Derudover ejes Rømetvej 7 der er en beboelsesejendom.

B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE**1) Indretning og drift af anlæg****Stald og anlæg**

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående figur og tabeller.

Figur 1: Placering af stalde og gødningsanlæg – Rømetvej 8

Nr	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Ude mdr	Stald m ²	Produktionsareal m ²
1	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	1167	949
2	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	727	621
3	Slagtesvin	Fast gulv	Slagtesvin (sygestier)	-	687	25
5	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	338	197
6	Slagtesvin	Drænet gulv+spalter 33%/67%	Slagtesvin	-	408	299
GB1	Gyllebeholder		1.260 m ³			283
GB2	Gyllebeholder		2.000 m ³			479

Tabel 1: Ansøgt drift

Nr	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Ude mdr	Stald m ²	Produktionsareal m ²
1	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	1167	949
32	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	727	621
4	Kvæg	Dybstrøelse	Kalve (< 6 mdr.) Ammekøer, slagtekalve (> 6 mdr.)	-	348	20 100
5	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	338	197
6	Slagtesvin	Drænet gulv+spalter 33%/67%	Slagtesvin	-	408	299
GB1	Gyllebeholder					283
GB2	Gyllebeholder					479

Tabel 2: Nudrift

Stald 1 er inddelt i 4 lige store sektioner (1a, 1b, 1c og 1d).

Stald 2 er inddelt i 2 lige store sektioner (2a og 2b).

Et af staldafsnittene 1a, 1b, 1c, 1d, 2a, 2b, stald 5 og stald 6 er på skift tomme i 2 uger i forbindelse med holdskift. I beregningerne i husdyrgodkendelse.dk er det en forudsætning at et af disse 8 staldafsnit på skift er tomme. Dette for at overholde krav til ammoniak herunder specifikt krav til overholdelse af ammoniakdeposition til kategori 1 natur i Mandbjerg Skov. Der stilles vilkår herom, se vilkår 13.

Beregningerne er lavet i flere scenarieberegninger, en for hvert tomt staldafsnit.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Ansøger oplyser:

Flydende husdyrgødning opbevares i gyllekanaler, fortanke og gyllebeholdere.

Der er to gyllebeholdere på ejendommen på hhv. 1260 m³ og 2000 m³.

Der er en gyllebeholder på 500 m³ på Rømmøvej 5.

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttende mod tæring; at gyllen kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag. Følgende procedure følges ved opbevaring af gylle:

- Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholdere, kanaler under stald samt fortank.
- Gyllebeholderen er lavet af et materiale der gør den stabil og modstandsdygtig overfor mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.
- Gyllebeholderen kontrolleres ved 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, for at identificere eventuelle utætheder i beholderens bund og væg.
- Gyllebeholderen har ingen spjæld.
- Beholderen er overdækket med et naturligt flydelag.
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning.
- Senest 14 dage efter udbringning af gylle genetableres flydelaget på gyllebeholderen.
- Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget

lever op til gældende krav.

- Kontakten til gyllepumpen er etableret således, det ikke er muligt for uvedkommende eller ved uheld at aktivere pumpen.
- Der er ingen elektriske pumper monteret på gyllebeholdere. Der anvendes traktorpumpe eller en gyllevogn påmonteret en sugekran ved påfyldning af gyllevogn fra gyllebeholder.

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse gødningsmængden til arealet og afgrødernes behov; undgå at sprede gødningen når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket af sne; samt udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstoffoptag forekommer. Aktiviteterne på ejendommen anvender BAT, da:

- Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I planen tages hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til de gældende regler

Tønder Kommune vurderer:

Vi vurderer, at opbevaring af husdyrgødningen lever op til gældende regler på området.

Vi vurderer, at der med ansøgers redegørelse og de stillede vilkår er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

Kapacitetsopgørelse

Ansøger oplyser:

Der er redegjort for opbevaringskapaciteten på ejendommen som det fremgår af tabellen nedenfor. Der er regnet med gylle fra 10.000 svin.

Afledning	(m ³ /år)	Kapacitet	(m ³)
Vaskeplads	70	Gyllebeholder 1	2.000
Gylle (10.000 svin)	4.941	Gyllebeholder 2	1.260
		Rømmøvej 5	500
I alt	5.011		3.760
Dvs. der afledes i alt 417,5 m ³ pr. måned til gyllebeholder, opbevaringskapaciteten er derfor 9 måneder			

Tabel 3: Kapacitet

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om, at der altid skal være tilstrækkelig opbevaringskapacitet (9 måneder).

Vi vurderer, at redegørelsen for opbevaringskapacitet af gylle er tilstrækkelig og at kravet til opbevaringskapacitet er efterkommet.

2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer

Ansøger oplyser:

Der bygges ikke nyt.

Ansøgningen er vedlagt et bilag med oversigtskort og tabel, der viser placering af eksisterende staldbygninger og størrelse på produktionsarealer.

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår til staldenes anvendte produktionsareal og indretning. Produktionsareal fremgår af tabel 1 og beliggenhed af stalde ses på figur 1, side 5.

3) Forbindelse til andre husdyrbrug*Ansøger oplyser:*

Husdyrbruget er ikke teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles ingen vilkår.

4) Lokalisering og landskab*Ansøger oplyser:*

Afstand til sårbar natur – se udpegninger og depositionsregninger i IT ansøgningssystem. Ejendommen ligger ikke tæt på ammoniakfølsom natur. Afstand til naboer – se udpegninger og lugtberegninger IT ansøgningssystem. Ejendommen ligger i landzone men tæt på samlet bebyggelse.

Tønder Kommune vurderer:

Ifølge husdyrlovens §6 er etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, ikke tilladt inden for følgende afstande:

Afstand til nærmeste naboer og byzone m.v.	Afstandskrav	Afstand / retning
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Toftlund).	50 m	ca. 3 km (NØ)
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende (Toftlund).	50 m	ca. 3,2 km (NØ)
Nærmeste nabobeboelse er Rømetvej 7 (ejes af ansøger)	50 m	ca. 60 m (SV)

Tabel 4: Afstand til naboer og byzone mv.

Afstandskravene i § 6 i husdyrloven er overholdt.

Ifølge husdyrlovens §7 er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end 10 m til eller helt eller delvis inden for kategori 1 og 2 natur:

Afstand til nærmeste ammoniakfølsomme natur	Afstandskrav	Afstand / retning
Kategori 1 (ammoniakfølsomme naturtyper inden for internationale naturbeskyttelsesområder)	10 m	ca. 1,2 km (Ø)
Kategori 2 (ammoniakfølsomme naturtyper uden for internationale naturbeskyttelsesområder)	10 m	ca. 4,7 km (SØ)

Tabel 5: Afstand til kategori 1 og 2 natur

Afstandskravene i § 7 i husdyrloven er overholdt.

Ifølge husdyrlovens §8 er etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening, ikke tilladt inden for følgende afstande:

Afstand fra anlæg	Afstandskrav	Afstand / retning
Vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning. (markvanding GEUS 150.642)	25 m	ca. 320 m (V)
Vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning (Toftlund Vandværk)	50 m	ca. 3,9 km (NØ)
Vandløb (herunder dræn) og søer, jf. dog stk. 2. Beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning må endvidere ikke etableres inden for en afstand af 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m ²	15 m	ca. 200 m (Ø)
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	ca. 19 m (V)
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	>25 m
Beboelse på samme ejendom	15 m	0 m
Naboskel	30 m	ca. 19 m (NØ)

Tabel 6: Afstande jf. §8.

Afstandskravene i § 8 i husdyrloven er overholdt.

Landskabelige hensyn

Ansøger oplyser:

Der bygges ikke nyt.

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har undersøgt om nye eller ændrede bygninger ligger indenfor relevante udpegninger, afstandskrav, fredninger m.v. i kommuneplanen, naturbeskyttelsesloven, planloven, museumsloven eller skovloven. På den baggrund konstateres det, at ejendommen ligger i et uforstyrret landskab.

Der bygges ikke nye stalde eller gyllebeholdere. Den største gyllebeholder mod nord overdækkes med teltdug. Begge gyllebeholdere ligger i tilknytning til resten af ejendommens anlæg og er skjult bag beplantning. Med overdækning af gyllebeholderen vurderes det ikke, at de landskabelige værdier tilsidesættes. Der stilles fastholdende vilkår om vedligeholdelse af læhegnene i markskel mod nord.

5) Ammoniak

Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3).

Nærmeste kategori 1 natur ligger ca. 1,2 km mod øst.

Beregningen viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,2 kg N/ha/år, hvilket er lig med beskyttelsesniveauet når der regnes kumulation på naturområdet med to andre husdyrbrug.

Det er en forudsætning for beregningen at et af staldafsnittene 1a, 1b, 1c, 1d, 2a, 2b, stald 5 eller stald 6 står tomme og rengjorte. Se vilkår 13.

Nærmeste kategori 2 natur ligger ca. 4,7 km mod sydøst.

Beregningen viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet.

Nærmeste kategori 3 natur ligger ca. 750 m mod øst og 580 m mod nordvest.

Beregningen viser at merdepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, i begge områder hvilket er under beskyttelsesniveauet.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakfølsom natur er derfor overholdt.

Figur 2: Kumulation med andre husdyrbrug

Natura 2000-områder

Nærmeste natura 2000-område er Mandbjergskov (habitatområde) ca. 1,2 km øst for husdyrbruget.

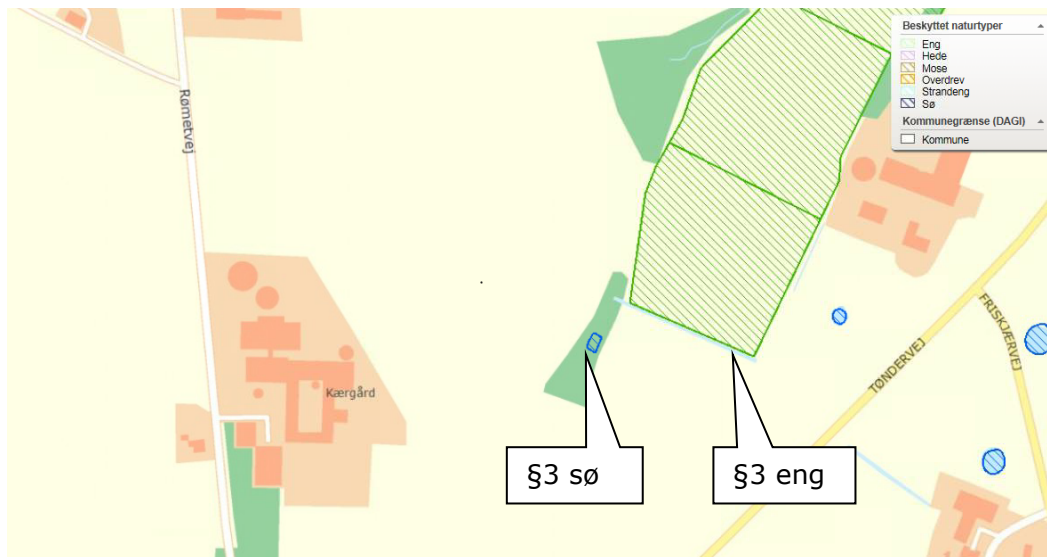
Beregninger viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget vil udgøre 0,3 kg N/ha/år i nærmeste punkt på området efter udvidelsen.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for området som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Det nærmeste område som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 ligger ca. 200 m øst for husdyrbruget. Det drejer sig om en § 3 beskyttet sø og en §3 beskyttet eng.

Figur 3: §3 sø og eng

Merdeposition er beregnet til under 1 kg N/ha/år (0,0 er højeste værdi) så det ansøgte projekt vurderes ikke at give anledning til tilstandsændringer i søerne.

6) Lugt

Der er foretaget en beregning af lugtgeneafstanden.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Tøndervej 10	0	NY	252,3	201,9	362,4	Ja
 GI Toftlundvej 16	1	NY	527,2	522	533,1	Ja
 Kommuneplan	0	NY	693,1	693,1	2379,9	Ja
 Toftlund	0	NY	693,1	693,1	3143,6	Ja

Tabel 7: Lugtberegning ansøgning nr. 202648

Beregningen viser, at lugtgenekriteriet er overholdt. Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af lugtbeskyttelsen.

For at begrænse lugtgener er der anvendt hyppig udslusning i stald 1, 2, 5 og 6.

Effekt af miljøteknologi til begrænsning af lugt

Ansøgt drift			
Staldafsnit			
Stald	Produktionsid	Supplerende teknologi beskrivelse	Indtastet lugt effekt (%)
Stald 1	35707	Hyppig udslusning	20
Stald 2	35711	Hyppig udslusning	20
Stald 5	35716	Hyppig udslusning	20
Stald 6	35717	Hyppig udslusning	20

Tønder Kommune vurderer:

Til samlet bebyggelse skal der regnes med kumulation i forhold til lugt fra en anden ejendom. For at overholde lugtgeneafstanden skal der stilles vilkår om hyppig udslusning af gylle fra stald 1, 2, 5 og 6 samt driftsjournal over udslusninger. For at begrænse lugtgener stilles der vilkår om, at udslusning skal ske i dagtimer på hverdage.

Der stilles desuden vilkår om, at husdyrproduktion skal foretages jævnt fordelt over året i kontinuerlig holddrift, så der hen over året holdes en jævn gennemsnitsvægt af dyrene.

For at forebygge eventuelle unødige lugtgener fra husdyrbruget stilles der desuden vilkår om, at husdyrbruget overalt holdes rent.

Under forudsætning af, at vilkår overholdes, vurderer vi, at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

7) Øvrige emissioner og gener**Støj og vibrationer***Ansøger oplyser:*

Der er følgende støjkloder på ejendommen:

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På samtlige stalde	Døgnet rundt
Kompressor	Maskinhus	Kun tændt efter behov
Kompressor til mælkekøling	Ingen	Ingen
Vakuumpumpe til malkeanlæg	Ingen	Ingen
Kornvalse	Lukket rum i laden	Dagligt
Korntørring	Lukket rum i laden	Begrænset periode lige efter høst

Tabel 8: Støjkloder

Beskrivelse af støjklodetiltag:

Ventilationsanlæggene er nye eller af nyere dato, og er derfor støjsvage. Kompressor står indendørs.

Der findes et foderblande-anlæg som er i drift ca. 5 timer hver dag, samt kompressor til anlægget som kører ca. 5 minutter for hver time anlægget er i drift. Anlægget er placeret på loftet i den vestlige ende af laden og kører ikke på noget fast tidspunkt af døgnet. Anlægget kører cirka 10 timer dagligt når der er brug for foder. Kompressor efter behov.

Virksomhedens bidrag til trafikstøjen i området ændres ikke som følge af ansøgningen.

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Under forudsætning af, at vilkårene overholdes, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige støjmæssige hensyn til omgivelserne.

Støv*Ansøger oplyser:*

Driften, herunder håndtering af foder og halm, forventes ikke at medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Der anvendes overbrusning i stald 1 og 2 hvilket reducerer støv fra staldene.

Tønder Kommune vurderer:

Den største kilde til støvgenerne skønnes at være interne transporter, håndtering af foder og halm.

Der stilles vilkår om, at driften ikke må medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens areal.

Fluer og skadedyr*Ansøger oplyser:*

Der vil på ejendommen blive foretaget fluebekæmpelse i overensstemmelse med de gældende retningslinjer.

God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår til, at fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Der stilles vilkår til god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så at skadedyrsangreb forebygges.

Til- og frakørsel

Ansøger oplyser:

Der er to driftsmæssige tilkørsler til ejendommen. Den ene tilkørsel deles med privaten.

Antallet af transporter afhænger af dyreholdets størrelse og sammensætning. Arealbaserede godkendelser/tilladelser rummer fleksibilitet i dyreholdets størrelse og sammensætning, hvorfor det er svært at vurdere antallet af transporter.

Transporterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 7.00 til kl. 17.00. I forbindelse med ændring af besætningen forventes der ikke at komme flere transporter.

Tønder Kommune vurderer:

Da der er relativ god afstand til nærmest nabobeboelse der ikke ejes af ansøger vurderer Tønder Kommune at transporter til og fra ejendommen ikke vil give anledning til gener, der stilles derfor ingen vilkår.

Lys

Ansøger oplyser:

Der er en udendørs lampe på maskinhus. Der forekommer minimalt lysudfald inde fra bygningerne.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Vi vurderer, at der med de stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de landskabelige værdier og de omkringboende.

Driftsforstyrrelser og uheld

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift stilles der vilkår til opbevaring og håndtering af affald, brændstof og eventuelle kemikalier. Der stiller Tønder Kommune vilkår om at der skal udarbejdes en beredskabsplan, så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter eventuelle uheld. Vi vurderer, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

Kemikalier og pesticider

Ansøger oplyser:

Sprøjtmidler opbevares i aflåst rum i garagen. Rummet er med fast bund og uden afløb. Midlerne fyldes i marksprøjten på et ubefæstet areal ved ejendommen. Vand til marksprøjten tages direkte fra vandhane, men der er monteret kontraventil så tilbagesug ikke er muligt. Vask af marksprøjte, køretøjer mm. foregår på et befæstet areal i hjørnet mellem 2 svinestalde (bygning 2 og 5). Der er afløb fra arealet til gyllebeholder.

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om, at kemikalier opbevares indendørs på fast og tæt bund.

Olie og brændstof

Ansøger oplyser:

Opvarmning af bygninger sker med halmfyr.

Dieselolie opbevares i en overjordisk tank på 4.000 L. Tanken er placeret i maskinhus med fast underlag. Smøre og hydraulikolie opbevares i tromler ved olietanken.

Der findes desuden en 1.200 L tank som ikke bruges mere.

Tønder Kommune vurderer:

Ejendommen ligger i et område med drikkevandsinteresser. Der er ikke en vedtaget plan for grundvandsbeskyttelse i området.

Opbevaring af olie og brændstof reguleres af olietanksbekendtgørelsen, der i høj grad sikrer mod forurening. For at undgå olieforurening, er der stillet vilkår om, at påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme og at brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles. Selve tankningen skal foregå på fast tæt bund.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om egenkontrol på ejendommen.

Tønder Kommune vurderer, at der anvendes godt landmandsskab med hensyn til management.

8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug

Spildevand

Ansøger oplyser:

Tagvand ledes til dræn.

Der er tagrende på ejendommens bygninger. Hovedparten af tagvandet føres til vejgrøft ved Rømetvej, hvorfra det ledes videre nordpå til kommunevandløb 20 Fiskbæk. Tagvand fra stuehus og et par enkelte driftsbygninger ledes via privat rørledning til kommunevandløb 20H (Febro Bæk). Strækningen fra ejendommen til Febro Bæk er delvis rørført og delvis åben grøft.

Spildevand fra stuehus ledes til septiktank og videre til samme system som tagvandet fra stuehuset.

Spildevand fra rengøring af stalde ledes til gyllebeholder.

Aske fra ejendommens halmfyr opbevares på møddingsplads på naboejendommen Rømetvej 10. Pladsen har afløb til ajlebeholder. Både aske og vandet fra pladsen spredes ud på ejendommens arealer 1 gang om året.

Tønder Kommune vurderer:

For at minimere risikoen for forurening af vandløb fra husdyrbruget stilles der vilkår om, at tagnedløb inden for 15 m af gyllebeholder skal sikres så der ikke i forbindelse med uheld kan ledes gylle til drænsystemet og videre til Fiskbæk.

Afledning af husspildevand, tagvand fra driftsbygninger og overfladevand til grøft eller vandløb samt nedsivning er ikke omfattet af denne godkendelse, men kræver særskilt tilladelse.

Affald

Ansøger oplyser:

Bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ.

Døde dyr opbevares i kølecontainer fra DAKA placeret ved lade med korntørring. Kort før afhentning flyttes dyrene fra containeren over på afhentningsstedet.

Spildolie opbevares i 200 liters tromler i maskinhuset. Der produceres ca. 200 l om året og affaldet hentes af Sønderjyllands Modtagestation for Olie – og kemikalieaffald.

Tom rengjort emballage fra planteværnsmidler bortskaffes til Høllerskov Genbrugsplads. På årsbasis afleveres 20-25 dunke (10 liters)

Medicinrester afleveres på apoteket i Toftlund. Der afleveres meget lidt om året.

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår til at affald skal håndteres efter Tønder Kommunes affaldsregulativ. Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes og affald i øvrigt bortskaffes ifølge kommunens affaldsregulativ, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

Energiforbrug

Ansøger oplyser:

Energiforbrug:

Type	Forbrug pt	Forbrug efter
Elforbrug inkl. Forbrug til vandingsmaskiner	154.000 kwh	154.000 kwh
Diesel	30.000 L	30.000 L

Tabel 9. Årligt forbrug af el og diesel

- I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i stalde, vil der blive opsat lavenergi lysstofrør.
- Lyset i staldene styres af tænd-sluk ur
- Bevægelsessensor ved udlevering
- Al ventilation er temperaturreguleret, hvilket sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
- Ventilatorerne rengøres for derved at sikre effektiv drift med mindst mulig friktion.
- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest muligt forbrug af energi.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om at anlæg der er særligt energiforbrugende skal kontrolleres og vedligeholdes så de altid kører energimæssigt optimalt. Der skal i nye stalde anvendes LED-belysning og der skal skiftes til lavenergilysstofrør i stalde og lader, når de eksisterende er udtjente.

Tønder Kommune vurderer, at der anvendes energibesparende foranstaltninger på ejendommen.

Vandforbrug

Ansøger oplyser:

Vandforbrug:

Type	Forbrug pt	Forbrug efter
Vandforbrug inkl. privatforbrug	5.000 m ³	5.000 m ³

Tabel 10. Årligt Vandforbrug

- Der anvendes drikkenipler placeret i drikkekopper eller drikkekar.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Staldene i blød sættes et døgn før de vaskes med højtryksrensere med koldt vand.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug).

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre bedst udnyttelse af ressourcerne, er der stillet vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer. Af samme årsag stilles der vilkår til, at der skal føres driftsjournal over vandforbruget. Tønder Kommune vurderer, at der anvendes vandbesparende foranstaltninger på ejendommen.

9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak

Ansøger oplyser:

Drænet gulv + spalter (33/67)

Drænet gulv og spalter lever op til BAT idet:

- Slagtesvinenes velfærd tilgodeses ved at de går på drænet gulv + spalter, idet et gulvet er tørt og slagtesvinene derved undgår benproblemer som følge af våde og glatte gulve.
- Der er i slagtesvinestalde med fuldspaltegulv nedsat arbejdsbyrde idet rengøringen er begrænset.
- Drænet gulv + spalter lever op til de nye lovkrav for slagtesvinestalde gældende fra 2015.

Der er temperaturstyret ventilation i staldene, som er tilkoblet et alarmsystem, der ringer op i tilfælde af strømsvigt eller anden driftsforstyrrelse.

Som følge af ovenstående vurderes det at produktionen lever op til BAT.

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 5.097 kg N/år ud fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget bliver 5.018 kg N/år.

Ansøger har som virkemiddel anvendt overdækning af den store gyllebeholder. Dette vil reducere ammoniakfordampningen med 50 % fra denne beholder. Dette fastholdes som vilkår.

10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger:

Ansøger oplyser:

Projektet forventes ikke at have grænseoverskridende virkninger.

Tønder Kommune vurderer:

Da ejendommen ligger ca. 30 km fra den dansk-tyske grænse, er Tønder Kommune enig i ansøgers vurdering om at der ikke er grænseoverskridende virkninger.

C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET

1) Foranstaltninger ved ophør

Ansøger oplyser:

Hvad angår ophør af driften af husdyrbruget vil der blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel. Såfremt der på ophørstidspunktet måtte være gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal, vil gyllebeholderen blive fjernet, når den ikke længere er i drift.

Tønder Kommune vurderer:

Tønder kommune vurderer at ansøger tager tilstrækkelig hånd om situationen ved evt. ophør til at der ikke sker skade på miljøet. Der stilles fastholdende vilkår til dette.

2) BAT energi, vand, management m.v.

Ansøger oplyser:

Vand

- Der anvendes drikkenipler placeret i drikkekopper eller drikkekar.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Staldene i blød sættes et døgn før de vaskes med højtryksrensere med koldt vand.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug).

Energi

- I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i stalde, vil der blive opsat lavenergi lysstofrør.
- Lyset i staldene styres af tænd-sluk ur
- Bevægelsessensor ved udlevering
- Al ventilation er temperaturreguleret, hvilket sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
- Ventilatorerne rengøres for derved at sikre effektiv drift med mindst mulig friktion.
- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest muligt forbrug af energi.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, tempera-

turstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Godt landmandsskab/Management

I henhold til BREF dokumentet er det BAT, at træne og uddanne medarbejdere; registrere vand- og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse, samt anvendelsen af husdyrgødning og handelsgødning; udarbejde gødningsplaner; samt have en nødfremgangsmåde ved uheld. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

- Ejer står for daglig drift.
- I bedriftens årsrapport registreres forbrug af energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.

Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

- Affald bortskaffes så vidt muligt til kommunens genbrugsstation.
  - Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning kan dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Egenkontrol

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal. Derudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Gyllepumpningen overvåges.
- Der etableres flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder.
- Gylletanken kontrolleres for flydelag og der føres logbog.
- Gyllebeholderen kontrolleres i 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Der er dyrlægesundhedsrådgivning månedligt.
- Autoriseret el-installatør laver 3-årligt gennemsyn af ejendommens el-installationer.
- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold slagtesvin.
- Der forefindes alarm på ventilation og foderanlæg. Ved uregelmæssigheder ringer systemet op og afgiver fejlmeldinger.
- Der udarbejdes sprøjtejournal.
- Der udarbejdes løbende foderplaner i samarbejde med konsulent således blandingen altid er optimeret.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor egenkontrol.

Fodringsstrategier

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov, samt at reducere indholdet af råprotein i foderet.

- Der anvendes hjemmeblandet tørfoder indeholdende fytase og et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).

- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

Ud fra ovenstående vurderes det at fodringen lever op til BAT.

Tønder Kommune vurderer:

Ovenstående redegørelse viser at det ansøgte projekt anvender BAT mht. energi, vand, management m.v. Der stilles vilkår til hyppig udslusning for at reducere lugtgener.

3) Ikke-teknisk resumé af væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger

Ansøger oplyser:

Projektet medfører ikke nogen staldmæssige ændringer ud over at ammekvæget tages ud af produktionen. På grund af udsigterne til lav indtjening i de kommende år er der valgt at optimere produktionen indenfor de bestående rammer. Idet BAT er overholdt ved brug af de valgte staldsystemer (eksisterende bygninger) og overdækning af den nye gyllebeholder, redegøres der ikke yderligere for fravalg af BAT.

Der anvendes hyppig udslusning i stald 1,2,5 og 6 for at reducere lugtgener. På baggrund af overstående vurderes det, at ansøger benytter sig af BAT.

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune vurderer at fordi der ikke sker ændringer i staldindretningen og BAT er overholdt er der ikke behov for alternativer.

4) Miljøledelse

IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem når der gives en § 16 a godkendelse.

Den ansvarlige for driften, skal gennemføre og overholde et miljøledelsessystem, herunder:

- Formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold.
- Fastsætte miljømål.
- Udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål.
- Minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt: foretage justeringer af mål og handlingsplaner.
- Minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.
- Dokumentere ovenstående f.eks. med driftsjournaler.

D. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ved en ansøgning om godkendelse efter husdyrlovens § 16 a, skal ansøgningsmaterialet kunne udgøre en miljøkonsekvensrapport. Kommunen skal gennemgå og bruge rapporten. Tønder Kommune har gennemgået rapporten og har brugt oplysninger i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Nedenfor har vi indsat ansøgers ikke tekniske resume af miljøkonsekvensrapporten. Hele miljøkonsekvensrapporten ses på bilag 2.

Ikke teknisk resume

Samlet set forventes projektet ikke at påvirke miljøet negativt. Der foretages ikke bygningsmæssige ændringer, og dermed er der ifølge "stipladsmodellen"

ikke ændringer i emissionerne af lugt og ammoniak. Visuelt er der heller ikke nogen ændringer.

Samlet set vurderes projektet ikke at have skadelig effekt på befolkningen og menneskers sundhed, biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, jordarealer, jordbund, vand, luft og klima, materielle goder, kulturarv og landskabet, samspillet mellem eller alle nævnte faktorer samt sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af de nævnte faktorer.

Hvad angår ophør af driften af husdyrbruget vil der blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel. Såfremt der på ophørstidspunktet måtte være gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal, vil gyllebeholderen blive fjernet, når den ikke længere er i drift.

ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER

Bilag I arter

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er ligger ca. 4,2 km mod nordvest. Det vurderes, alene på grund af afstanden, at projektet på Rømetvej 8 ikke vil kunne påvirke bilag I-arter.

Bilag IV arter

Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af bilag IV-arter i projektområdet eller i den umiddelbare nærhed. Der er ikke indberettet observationer til www.naturdata.dk om observationer i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der opføres ikke nye bygninger.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

VILKÅR

Når godkendelsen udnyttes skal vilkårene overholdes. Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

- Husdyrbruget godkendes til slagtesvin på følgende produktionsareal:
-2.066 m² produktionsareal til slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33/67%).
-25 m² produktionsareal til slagtesvin. Fast gulv.
- Fordeling af dyr og det tilladte produktionsareal må maksimalt være som anført i tabel 11 og vist på figur 3, se dog vilkår 13:

Nr	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Ude mdr	Stald m ²	Produktionsareal m ²
1	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	1167	949
2	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	727	621
3	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	687	25
5	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67 %	Slagtesvin	-	338	197
6	Slagtesvin	Drænet gulv + spalter 33/67%	Slagtesvin	-	408	299
Nr	Anlæg					Gødningsareal m ²
GB1	Gyllebeholder					283
GB2	Gyllebeholder					479

Tabel 11: Oversigt over stalde og dyr

Figur 3: Situationsplan

3. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.

Gødningsopbevaring og -håndtering

4. Den største gyllebeholder (GB2) skal forblive forsynet med teltoverdækning med indvendigt skørt.
5. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med påfyldning, omrøring, tømning og udbringning af gylle
6. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
7. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
8. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.
9. Hvis der forekommer spild af husdyrgødning skal det straks opsamles.

Kapacitet

10. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
11. Opbevaringskapaciteten skal være så stor, at der til enhver tid er kapacitet til opbevaring af gylle og vaskevand m.v. indtil udbringning kan ske. Der skal dog som minimum være kapacitet til 9 mdr. opbevaring.

Landskabelige hensyn

12. Det eksisterende læhegn der omkranser gyllebeholderne GB1 og GB2 skal bibeholdes og vedligeholdes, herunder at udgåede træer og buske erstattes. Se figur 4.

Figur 4: Bepantning omkring gyllebeholdere

13. **Ammoniak**
Et af staldafsnittene 1a, 1b, 1c, 1d, 2a, 2b, stald 5 eller stald 6 skal til enhver tid være tom og rengjort. Med rengjort menes at kanalerne skal være tømte også for vaskevand. Der skal laves en rotationsplan/ journal over hvornår de enkelte staldafsnit er tomme, jf. vilkår 31+32. Stald 5 må ikke være oftere tom end de resterende staldafsnit.

Staldafsnittene fremgår af figur 5.

Figur 5: Staldafsnit på ejendommen.

Lugt

14. Den godkendte husdyrproduktion skal foretages jævnt fordelt over året i kontinuerlig holddrift, så der hen over året holdes en jævn gennemsnitsvægt af dyrene.
15. Gyllen i gyllekanaler skal udsluses mindst hver 7 dag i stald 1, 2, 5 og 6. Der skal føres journal over udslusninger, jf. vilkår 32.
16. Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
17. Ejendommen skal overalt renholdes, så lugtgener begrænses mest muligt.

Støj

18. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

Tabel 12: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Støv

19. Driften på Rømetvej 8 må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens areal.

Fluer og skadedyr

20. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
21. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

Driftsforstyrrelser og uheld

22. Der forefindes en beredskabsplan på ejendommen. Den skal holdes opdateret og som minimum indeholde:
Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
Bilag over husdyrbruget med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
23. Tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 15 m fra gyllebeholdere eller ensilagepladser, skal sikres, så der i forbindelse med uheld ikke kan afledes gylle/ensilagesaft til drænsystemet.
24. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende, skal det opbevares i beholdere, der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område, hvor beholderne står, skal udformes, så den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

Kemikalier og pesticider

25. Påfyldning af sprøjte skal foregå på et område med fast/støbt underlag med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder.
26. Kemikalier skal opbevares indendørs på fast bund uden afløb.
27. Påfyldning af sprøjte skal foregå under opsyn og fra separat vandtank eller fra vandforsyning med monteret kontraventil og mindst 5 m fra boring.

Olie og brændstof

28. Påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.
29. Brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Selve tankningen skal foregå på fast tæt bund.

Egenkontrol og management

30. Der skal føres en logbog over evt. skader på teltoverdækningen af gyllebeholderen. Heri skal angives dato for skaden og dato for reparation. Logbogen skal opbevares i fem år og kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
31. Der skal laves en rotationsplan over følgende aktivitet:
- Hvornår et af staldafsnittene 1a, 1b, 1c, 1d, 2a, 2b, stald 5 eller stald 6 står tomme og rengjorte. Rotationsplanen skal rettes ved ændringer. Rotationsplanen skal opbevares i fem år og kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

32. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
- Forbrug af el og vand.
  - Vedligeholdelse af ventilationsanlæg.
  - Tidspunkter for udslusning af gylle. Registrering kan ske ved tilslutning til datalogger.
  - Tidspunkter/dato for hvornår et af staldafsnittene 1a, 1b, 1c, 1d, 2a, 2b, stald 5 eller stald 6 står tomme og rengjorte. Registrering kan ske manuelt eller elektronisk via skema der skal kunne fremvises ved tilsyn.
- Driftsjournalen skal opbevares i fem år og kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Egenkontrol – Miljøledelse

Det skal kunne dokumenteres ved tilsyn, at miljøledelsessystemet bliver anvendt og opdateret. Dokumentation kan enten ske ved fremlæggelse af dokumenter eller i digital form.

Spildevand

33. Vask af maskiner, redskaber og transportvogne skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer, hvor der er vegetation.
34. Sprøjteudstyr samt maskiner og traktorer anvendt ved sprøjtning skal stå under tag når det ikke er i brug.

Affald

35. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
36. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

Energiforbrug

37. Ventilationsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes så de altid kører energimæssigt optimalt. Nævnte skal fremgå af egenkontrol-journalen.
38. Der skal skiftes til lavenergilysstofrør i stalde og lader, når de eksisterende er udtjente.

Vandforbrug

39. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.

HØRINGER

Idehøring

Ansøgningen blev 6. april 2018 annonceret i 14 dage på <https://dma.mst.dk/> og www.toender.dk.

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal høres i sagen, er ansøger og ejere/lejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 671 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det der er søgt om, har underordnet betydning for naboen. Det er kommunens opfattelse, at såfremt der på de tilstødende matrikler ikke er bebyggelse på både husdyrbrugs og naboens matrikel, så har det ansøgte som udgangspunkt underordnet betydning. Ud fra den betragtning er der ikke foretaget orientering af naboer.

Nabo- og partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest **tirsdag den 23. april 2019**.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.